

Λαμπεροστάθης

1739/180 Anarides Nazianz's Hierarchy

άνθρωπογραφούσιν εκείνα τὰ κατὰ τῶν ὁμογενῶν ψυχροῦματ' ἤδη ἡ ἀκαδημόνευτος ὄρρακὴ γλώσσα ἐπίκληρος τοῦ ἑλληνισμοῦ θυγάτηρ ἀναδείκνυται προσδόκιμος ἤδη ἡ ἐπαναδρομὴ τῶν Μουσῶν· καὶ ἄλλα τοιαῦτα γράφει, τὸν πατριάρχην ἐπιαινῶν καὶ τὴν Κιβωτὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκθειάζων⁹⁰.

Τὸ ἔργον ἦν ἐπιχειρήσει ἐθνικῇ, καθὼς σήμερον λέγομεν· οἱ πρόκριτοι τοῦ γένους συνέλαβον τὴν ἰδέαν, οἱ Ζωσιμάδαι ἐδείκνυντο πρόθυμοι, οἱ διδάσκαλοι τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας μετὰ φιλοπόνων λογίων ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνειργάζοντο, κληρὸς δὲ καὶ λαὸς συνέτρεχον εἰς εὐδωσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἦν λαμβάνομεν ὑπὸ ἐξέτασιν ἐνταῦθα καὶ ὡς ἀνήκουσαν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν γραμμάτων, καὶ καθὼς τιμῶσαν καὶ παριστῶσαν εἰς τοὺς ζένους εὐπρόσωπον τὴν Πατριαρχικὴν Ἀκαδημίαν καὶ τὴν τὸ Λεξικὸν τοῦτο ὑποστηρίζασαν ἱεραρχίαν. Πῶς ὑπεστήριξε κληρὸς καὶ λαὸς μανθάνομεν ἀπὸ μακροτάτης σημειώσεως, ἀποκειμένης ἐν τῇ συλλογῇ τῶν παρ' ἐμοὶ χαρτίων, προταταγμένα δ' ἐχούσης ταῦτα: «Μεταξὺ τοῦ γένους καὶ τῶν πρώην τυπογράφων ἐγένετο συνθήκη τοιαύτη, ὅπως τυπώσωσιν οἱ αὐτοὶ τυπογράφοι δι' ἰδίων ἐξόδων (πρώτους) Α' τόμους τοῦ Λεξικοῦ τῆς Κιβωτοῦ 2250, καὶ δώσωσι 500 τόμους εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Κουρουτζεσμὲ δωρεάν, ἕνεκα τῶν παρ' αὐτῆς γεγονότων διαφόρων ἐξόδων διὰ τὸν συγκροτισμὸν τοῦ αὐτοῦ Λεξικοῦ, τοὺς ὁποίους νὰ διανείμωσι μεταξὺ των οἱ ἅγιοι ἀρχιερεῖς, καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν ἀνά γρῶσι 40 τὸν τόμον νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς ἐφόρους τῆς αὐτῆς σχολῆς· 1000 δώσωσιν οἱ αὐτοὶ τυπογράφοι εἰς χιλίους συνδρομητὰς ἐπρεθισμένους παρὰ τοῦ γένους, καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν βιστάσωσιν αὐτοὶ, ἕνεκα τῶν ἐξόδων τοῦ τύπου· 750 πωλήσωσιν οἱ ἴδιοι τυπογράφοι, καὶ βιστάσωσιν ὁμοίως τὴν τιμὴν αὐτῶν ἕνεκα τῶν παρ' αὐτῶν γεγονότων ἐξόδων τοῦ τύπου—2250». Καὶ οἱ μὲν ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πατριάρχει, ὁ τε Γρηγόριος Ε'· καὶ ὁ πρώην Κύριλλος 5', ἔλαβον τόμους 420, ὧν 136 ὁ Ἡρακλείδης δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐφορευομένους ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ μόνον ἕνα δυστυχῶς ὁ οἰκουμενικός, ὁ Γρηγόριος—159 ἀπεφασίσθη ν' ἀγοράσωσιν αἱ μοναὶ τοῦ πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου—80 οἱ ἱερεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ 53 οἱ τῆς πρωτευούσης ἔμποροι, δικνεμηθέντα τοῖς μὲν πρώτοις διὰ τοῦ πρωτοσυγγέλλου, τοῖς δὲ δευτέροις διὰ τῶν τότε πλουσίων ὁμογενῶν Πάλη καὶ Τζαβθκοπούλου—160 ὥρισθη ν' ἀδοθῶσι τοῖς ἐν Βλαχίᾳ συνδρομηταῖς καὶ 125 τοῖς ἐν Μολδαυίᾳ.—Ἐκ τῶν λογῶν τοῦ γένους σημειωτέον ὅτι ἔλαβον 59 μὲν ὁ τῆς Μολδαυίας ἡγεμὸν Μιχαὴλ Σουτῆς, 10 ὁ Μ. διερμηνεὺς Καλλιμάχης, 2 ὁ πρώην τοιοῦτος Ἰάκωβος Ἀργυρόπουλος, 6 ὁ Κωνσταντῖνος Μουρούζης, 3 ὁ Γεώργιος Καρατζᾶς, ἐνθ' 42 μὲν ἔλαβεν

90. Βλέπε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Γάϊκα ἐκδομένην ὑπὸ Μ. Παράνικα ἐν τόμῳ ΙΑ' τῆς ἐπιτηρίδος τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογ. Συλλόγου, σελ. 93—95.

ὁ Ἰωάννης Βαρθάκης, 31 δ' ὁ Ἀλέξανδρος Μζῦρος. Ἐπαινῶν πάντας ἅγιοι, καθὼς καὶ τὸ ἐμπορικὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει σῶμα⁹¹. Τῆς φορολογίας οὐδεὶς ἐξήρεθη, μηδ' αὐτοὶ τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς οἱ αὐταξίαι, ἀγοράσαντες ἀπὸ κοινοῦ ἐν σῶμα. Τὸ ὅλον τῶν τότε δικνεμηθέντων ἀντιτύπων ἀριθμεῖται εἰς 785, ἐνθ' κοινῶς ὥρισθη ν' ἀδικνεμηθῶσι πωλούμενα εἰς ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, μονᾶς καὶ ἰδιώτας 1318.

Τῷ 1819 ἐκδοθέντος τοῦ Α' τόμου (Α—Δ), ἐξεδίδοντο ἔκτοτε μέχρι τῶν μέσων που τοῦ ἔτους 1820 φύλλα τινὰ τοῦ στοιχείου Ε περιέχοντα τὰς μέχρι τῆς «ἐκφροντίως» λέξεις· ἀνασταλείσης δὲ τῆς λειτουργίας τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου, τὸ μὲν χειρόγραφον τῆς Κιβωτοῦ κατετέθη ἐν τῇ πατριαρχικῇ βιβλιοθήκῃ, καὶ νῦν ἀποκείμενον ἐν αὐτῇ, εἰκάζω δ' ὅτι πᾶσα φροντίς περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐκδόσεως παρεπέμφθη εἰς τὰς ἑλληνικὰς καλὲνδας. Εἰρήσθη ἐνταῦθα ὅτι τὸ χειρόγραφον τῆς ὑπὸ τοῦ ἐξ' Ἀγράφων Ἰωάννου Δημητριάδου μεταφράσεως τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Ἐρρίκου Στεφάνου θησαυρίζεται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γ. Σχολῆς.

(ἔπειτα συνέχ)

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ*

Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπ' αἰσίσις ἀρξαμένη εὐγενῆς φιλοτιμίᾳ διακεκριμένων τοῦ γένους ἀνδρῶν

91. Ἀναγράφω τὰ ὀνόματα τούτων, χάριν ἐκείνου, ὅστις ἤθελεν ἀναλάβει ν' ἀγρῆ ἱστορίαν τοῦ παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς κάτω χρόνοις ἐμπορίου καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμπορευομένων, ὧν ὀνόματα πολλὰ φέρονται μεταξὺ τῶν ἐφόρων τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ αἰῶνος ἔτη φιλανθρωπικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων· εἰσὶ δ' οὗτοι, κατ' ἀλφαβητικὴν τῆσιν τῶν ἐπωνυμίων αὐτῶν: Ἀλμάλης Μιχαὴλ, Ἀμοῖρος Ἰωάννης, Ἀμοῖρος Παντελής, Ἀποστόλη Παπῆ Δημήτριος, Βασιτάτης Ἀπόστολος, Βασιλείου Ἀλέξανδρος, Βασιλείου Μιχαὴλ, Βιτάλης Κυριάκος, Βλαστὸς Λουκῆς, Δανέλης Ἐμμανουὴλ, Διογενεῖδης Βεῖσσάριος, Δράκος Γεώργιος, Θεολόγος Ἀλέξανδρος, Καζανόδας Φραγκούλης, Κόνιαρης Ἀναστάσιος, Κροκιδᾶς Ἀσημάκης, Κωνσταντῆς Σπυρίδων, Λαμπίνης Ἐμμανουὴλ, Λουτράκης Ἰωάννης, Μζῦρας Γεώργιος, Μαργαρίτη Ἰάκωβος, Μελάς Γεώργιος, Μελάς Θεοδόσιος, Μηλιώτη ἀδελφοί, Οἰκονόμου Μάνθος, Πάλης Μπαλάνος, Πασιλόγλους Χριστόδουλος ἱατρός, Πετροκόκκινος Ἀνδρέας, Πλατῆς Παντελής, Ράλλης Θεόδωρος, Ροδοκανίτης Ἀντώνιος, Σακελλαρίου (ἐκ Βουκουρεστίου) ἀδελφοί, Σμακτᾶ Γεώργιος, Σγούτας Λουκῆς, Σγούτας Πιπῆς, Σκυλίτζης Ζηνῆς, Σουδοῦρης Εὐστάθιος, Στάμου Κυριάκος, Σχοινᾶς Βασίλειος, Σχοινᾶς Δημήτριος, Τζήμας Ἰωάννης, Φραγγιάδης Ζωρζῆς, Χρήστου Ἰωάννης, Χριστοδούλου Ἰωάννης, Χατζῆ Κωνσταντῆ Γεώργιος.

*. Διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» γνωστῆ καθίσταται τοῖς φιλόστοιχοις ὁμογενεῖσι εὐλαβῆς πρόθεσις νέου τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας ἔρευνητοῦ τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει διδάκταρος Γ. Ι. Λαμπουσιάνου. Ἀπὸ τίνος ἀναλαβῶν τὴν περισυνῶρισιν ἱστορικῶν-βιογραφικῶν εἰδήσεων, ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ὀρθοδόξου παροικίας Ἀδριανουπόλεως καὶ τῶν ἀρχιερατικῶν αὐτῆς προστάντων, ἐπιχειρεῖ ὁμολογουμένως ἔργῳ δυσχερεῖ, προκειμένου ν' ἀξιοσηρῶσιν αἱ τόχαι τῆς διασημοῦ ταύτης τῶν ἐν τῇ μεσογειῷ Ἐθρῇ ἀητροπόλεων, ἦν ἐποικίμην ἀνδρὸς ἐπὶ συνέσει καὶ ζήλῳ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ παιδείᾳ ὀνομαστοί.

Εὐμνοστάθης

1899 r. 213

216

διά τε τὰς γνώσεις καὶ τὴν φιλογένειαν πρὸς περι-
συλλογὴν καὶ μετὰ τὴν δέουσαν ἀστυρὴν μὲν ἀλλ' εἰ-
λικρινῆ καὶ δικαίαν ἐκτίμησιν ἐκδοσις ἀπάντων τῶν
μνημείων τοῦ μεσαιωνικοῦ καὶ νεωτέρου ἔθνικοῦ
ἡμῶν βίου, ὅσων ὁ πανθαμάτωρ ἐφείσατο χρόνος,
πολλὰ μὲν ἀληθῶς σκοτεινὰ σημεῖα τῆς ἱστορίας τοῦ
γένους κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους διεφώτισε, πολ-
λὰς πεπλανημένας δοξασίας ἐξήλεγε, καὶ τὰ κακῶς
ἔχοντα ἐπηνώρθωσε, πολλοὺς δ' ἀγνώστους θησαυ-
ροὺς, κατορωρυμένους ἐν ἀπροσπελάστοις λευθμῶσιν
ἀνεκμεταλλεύτους καὶ εἰς ἀχρηστίαν καταδικασμέ-
νους, δυναμένους ὅμως νὰ καταγλιίσωσι τὸ ὄνομα
τῆς φίλης πατρίδος, εἰς φῶς ἤγαγε, πολλῶν δ' ἐπι-
φρανῶν ἀνδρῶν τὴν μνήμην ἐν ἀραναίᾳ καὶ ἀσημύτητι
ἢ καὶ ὄλωσεν ἐν τῷ τάφῳ τῆς λήθης ὑπὸ τῶν συγγρό-
νων, ἕνεκα φθόνου, προκαταλήψεως, ἢ κακῆς ἐκτιμή-
σεως καταδικασθεῖσαν ἐδικαίωσε καὶ εἰς τὴν δικαίαν
ἐκτίμησιν τῶν ἐπιγιγνομένων παρέδωκε, καὶ μυρίων
ἄλλων ἀγαθῶν πρόξενος ἐγένετο.

Τῷ εὐγενεῖ παρδείγματι τῶν φιλογενῶν τούτων
ἀνδρῶν ἐπόμενος καὶ ἐγώ, καίτοι ἐλάχιστος ἐν τοῖς
ἀδελφοῖς μου, ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐνικυτῶν ἔχω ἀφιέρω-
σει τὰς ἐκ τοῦ ἐπιμόχθου ἐπαγγέλματός μου ὑπολει-
πομένας μοι στιγμὰς εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας
τῆς φιλάτης μου πατρίδος Ἀδριανουπόλεως. Ἐπι-
τῇ ἀγαθῇ δὲ ἐλπίδι, ὅτι τὸ εὐγενὲς κοινὸν θέλει κρι-
νεῖ μετ' εὐμενείας τὰς ἐρεῦνάς μου, μετὰ θάρρους
προβαίνω εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν ἀρχόμενος ἀπὸ
τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰγνατίου Ναζικινζοῦ Σαράφογλου,
Ἀδριανουπόλιτου, ἀνδρὸς ἀξίου μὲν μνήμης καὶ τι-
μῆς παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἡμῖν, ἀτυχῶς ὅμως
οὐ μόνον τοῖς ἔξω ὁμογενέσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς δὴ
τοῖς συμπολίταις αὐτοῦ ἀγνώστου διατελοῦντος.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰδίου Ἰγνατίου ὁ μὲν
πατὴρ αὐτοῦ ὠνομάζετο Σάββας, κατήγετο δὲ ἐκ
τῆς ἐν τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ κώμης Βάν, ἐφ' ᾧ καὶ Βα-
νετζῆ Σάββας καὶ Τερικιέντζ ἕνεκα τῆς εἰς τὸ ἐμπό-
ριον τῆς θηριακῆς ἐνασχολήσεώς τινος τῶν προγόνων
κατὰ τὰ τότε καὶ μέχρις ἐπ' ἐσχάτων παρὰ τισι
συνόικοις ἔθνεσι καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἀρμενίας ἐπικρατοῦντα
ἔθνος ἐπεκαλεῖτο ἢ δὲ μήτηρ ἐκαλεῖτο Μαρία, καὶ
κατήγετο ἐκ τῆς κώμης Τζιροράκ τῆς αὐτῆς ἐπαρ-
χίας ἀμφότεροι ὅπαδοι τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς
Ἐκκλησίας εἰ καὶ ἐλάχιστοι ἄρμενιστί. Μετοικησαν-
τες δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταε-
τηρίδος εἰς Κωνσταντινούπολιν νυπόρθησαν ὡπωσούν
διὰ τοῦ τραπεζιτικοῦ ἐπαγγέλματος, ὅπερ ἦν κλη-
ρονομικὸν εἰς τὴν οἰκογένειαν ἀμφοτέρων, καὶ ὅπερ
λίαν ἐπιτυχῶς παρὰ τοῖς κρατοῦσιν ὁ Σάββας τότε
ἐξήσκει. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν ἀγαθῶν, ὅφ' ὧν ἡ εὐ-
σεβὴς αὐτῆ οἰκογένεια ἦν περιεστοιχισμένη, ἐνυπῆρχε
καὶ τις θλιψίς, ἥτις κατέτηκε καὶ κατεβίβρωσεν
αὐτήν ἦτο δὲ αὐτὴ ἡ στεῖρωσις τῆς Μαρίας. Διὸ
καὶ δὲν ἔπαυον νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν διὰ προσευ-

χῶν καὶ δεήσεων ἰκετεύοντες τὸν Θεόν, καὶ διὰ συν-
τριβῆς καὶ νηστειῶν ἐξαγνίζοντες ἑαυτοὺς, ὅπως
παράσχη αὐτοῖς κληρονόμιον ὅστις ἐγεννήθη κατὰ τὴν
21 νοεμβρίου 1739, ἑορτὴν τῶν εἰσοδίων τῆς Θεο-
τόκου, καὶ ὄν ἐν τῷ ἱερῷ βαπτίσματι ὠνόμασαν
Ἰωάννην. Ἀνεκλόητος ἦν ἡ χαρὰ τῆς εὐσεβοῦς ταύ-
της οἰκογενείας διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησις αὐτῆς,
ἐφ' ᾧ καὶ ἐνέμενον ἐγκαρτεροῦντες ἐν προσευχῇ καὶ
νηστείᾳ καὶ πάσῃ ἀγαθοεργίᾳ, ἀφιέρωσαν διὰ πᾶσαν
αὐτῶν ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα ὑπὲρ τῆς χριστιανι-
κῆς καὶ ὅσον οἶόν τε ἐπιμελελημένης ἀνατροφῆς τοῦ
τέκνου αὐτῶν. Καὶ ἐγκαταλείπουσι μὲν τὴν Κωνσταν-
τινούπολιν, κατὰ δὲ τὸ 1743, τετραετοῦς ἤδη ὄν-
τος τοῦ Ἰωάννου, ἀποκαθίστανται ὀριστικῶς εἰς
Ἀδριανούπολιν, ἐνθα ἤκαμαζε τότε τὸ ἐμπόριον καὶ
ἡ βιομηχανία ἕνεκα τῆς ἐπικαίρου αὐτῆς θέσεως, καὶ
τῆς ἐν αὐτῇ ὡς τὰ πολλὰ διατριβῆς τῆς αὐτοκρατο-
ρικῆς οἰκογενείας καὶ τῶν μεγιστάνων τοῦ κράτους.
Ἐπὶ δύο ἐνικυτοῦς ἐδίδασκον οἱ γονεῖς αὐτοὶ τὸν
νεαρὸν Ἰωάννην οἴκοι τὴν πρὸς τὸν Θεὸν εὐσέθειαν
καὶ τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ πρεσβυτέρους εὐλάβειαν
καὶ ὑπακοήν, τὰς δύο δηλαδὴ ἀρετὰς ἐκείνας, αἰτι-
νες ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν τὸ ἀγλίσιμα τοῦ ἡμετέρου
γένους· ἐξαέτης δὲ ἤδη ἤρξατο νὰ φοιτᾷ ὁ Ἰωάννης
εἰς τὸ γραμματοδιδασκαλεῖον τῆς κατὰ τὸ Ὀρτά-
κατι ἐκκλησίας τῆς Κολικαραίας¹, ἧς πυρποληθείσης
κατὰ τὴν 1 αὐγούστου 1774 καὶ τὰ ἔχνη σχεδὸν
κινδυνεύουσι ν' ἀπολεσθῶσιν. Ἐν τούτοις ὁ Ἰωάννης
κατὰ τὸ 1749 ἤρξατο νὰ φοιτᾷ εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ
Αναριώτικοῦ Μετοχίου τοῦ ἀγίου Στεφάνου, ἀφοῦ δὲ
ἐξέμαθε καὶ ἐν αὐτῷ τὰ κοινὰ λεγόμενα γράμματα,
ἐνεγράφη ἐν τῇ ἑλληνικῇ τῆς πόλεως σχολῇ, ἣν διηύ-
θυνε τότε ἀνὴρ λόγιος καὶ χρηστός, Σταμάτιος Παπᾶ
ὁ ἐκ τῆς παρὰ τὰς Φέρας τῆς Θράκης ἑλληνικῆς
κώμης Κορνοφωλεᾶς. Ἐν τῇ σχολῇ δὲ ταύτῃ ὁ Ἰωάν-
νης ἔλαβε τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς ἀληθοῦς παιδείας,
δικαίως ἀπαντα τὰ ἐν αὐτῇ διδασκόμενα μαθή-
ματα, ἅτινα περὶ ὠρίζοντο ἐν στενοτάτῳ κύκλῳ ἑλ-
ληνικῶν, μαθηματικῶν, φιλοσοφικῶν καὶ θρησκευτι-
κῶν. Κατὰ δὲ τὸ 1752 ἐχειροθετήθη ἀναγνώστης ἐν
τῷ μεγαλοπρεπεῖ νὰφ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μητροπόλεως
ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου τῆς Ἀδριανουπόλεως
Διονυσίου τοῦ Χίου, τὸ δ' ἐπιὸν ἔτος μετὰ καὶ ἄλ-
λων νέων μετέβη εἰς Ἁγίον Ὀρος πρὸς ἐξακολούθη-
σιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ, ἐν τῇ ἀκμαζούσῃ ἀγιορειτι-
κῇ σχολῇ τοῦ Βατοπεδίου, ἣν διηύθυνεν ὁ περικλητῆς
Νεόφυτος Καυσοκαλυβίτης. Τοῦτο βεβαίως ἦν ἐκ
τῶν ἐξαιρετικῶν εὐτυχημάτων, ὅπερ καὶ μέχρις ἐπ'
ἐσχάτων ἦν προνόμιον τῶν εὐπορωτάτων συμπολι-
τῶν ἡμῶν· καὶ ὁ γηραιὸς Σάββας οὐδεμιᾶς ἐφεί-
δετο δαπάνης πρὸς προαγωγὴν τοῦ παιδείας διψῶν-
τος φιλάτου τέκνου του. Ὁ σοφὸς διευθυντὴς εὐθύς

1. Διὸ δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν ὁμοίωσιν τινα καὶ ἀναφο-
ρὰν μεταξὺ τοῦ ἐπωνύμου τῆς ἐκκλησίας ταύτης καὶ τῆς ἐν
Ἀθήναις Καπνικαραίας ἢ Καμικαραίας;

ἐξ ἀρχῆς ἠγάπησε τὸν Ἰωάννην διὰ τε τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν χρηστότητα ὡς ἴδιον τέκνον, καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς σχολῆς δ' ἀποχώρησιν αὐτοῦ διετήρει ζωπρὰν τὴν πρὸς τὸν διακεκριμένον μαθητὴν φίλῳν, διότι οὐ μόνον συνεχῶς ἔγραφεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ ἐκδοθεῖσαν κατὰ τὸ 1768 Εἰσαγωγὴν εἰς τὸ Δ' βιβλίον τῆς Γραμματικῆς τοῦ Θεοδώρου Γαζῆ ἀπέστειλεν αὐτῷ διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει διακρίβοντος πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Ἐφραίμ. Ἀλλὰ καὶ οἱ συμμαθηταὶ ἠγάπων τὸν ἐπιμελῆ καὶ χρηστὸν Ἰωάννην εὐλικρινῶς, καὶ διετήρησαν τὴν πρὸς αὐτὸν φίλιαν καὶ ἀγάπην ἀμείριστον καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς σχολῆς ἀποχώρησιν αὐτῶν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν σωζομένων ἐπιστολῶν. Τσαύτη δὲ ἦτο ἡ πρὸς τὴν θεοδίδακτον ἡμῶν θρησκείαν ἀφοσίωσις τοῦ νεαροῦ Ἰωάννου, ὥστε τῇ συγκαταθέσει τῶν φιλοστόργων γονέων, οὐς οὐδέποτε ἔπαυσε σεβόμενος καὶ ἐκτιμῶν, ἀπεφάσισε νὰ ἀφιέρωσιν αὐτὸν τῷ Κυρίῳ οὕτω δὲ τὴν 25 Σεπτεμβρίου 1753 ἐνεδύθη τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ μετονομάσθη Ἰγνάτιος. Ἀμύθητος ἦν ἡ ἀγαλλίσις τῶν γονέων αὐτοῦ καὶ φίλων, ὧν πρῶτος ὁ ἐν Ἀδριανουπόλει διδάσκαλος Σταμάτιος Παπαῖς ἔσπευσε νὰ συγχαρῆ τὸν ἀγαπητὸν μαθητὴν του ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ ἀποφάσει του, καὶ δώσῃ αὐτῷ καὶ πατρικῆς τιμῆς ὑποθήκας. Ἐπειδὴ δὲ τοῦ ἀειμνήστου τούτου διδασκάλου τῆς ἡμετέρας πατρίδος, ὅστις ἐπὶ 22 ὄκτωβρη (1738—1760) διηθύνη τὴν ἐλληνικὴν ἡμῶν σχολὴν, οὐδὲν ἕτερον μνημεῖον γραπτὸν σώζεται, δὲν θεωρῶ ἀπὸ σκοποῦ νὰ δημοσιεύσω ταύτην, ἥς πιστὸν ἀντίγραφον δέσωσεν ἡμῖν ὁ εὐγνώμων μαθητὴς αὐτῆς, ὅπως δι' αὐτῆς λάβωμεν γνῶσιν τινα περὶ τε τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς περὶ τὸ γράφειν δεξιότητος τοῦ περικλεοῦς ἀνδρός· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει ὧδε:

«Ἐπειδὴ, ἀγαπητὸν τέκνον, ἐκλεξες ἀπὸ τῶν βιωτικῶν θορύβων καὶ ματαίων ἀπολαύσεων τοῦ κόσμου τούτου τὸν μοιρῆν καὶ ἡσυχαστικὸν βίον, τὴν ἐνάρετον πολιτείαν, τὸν καθαρὸν βίον, πρέπει λοιπὸν ἀπὸ τοῦδε νὰ συνειθίης καὶ τῆς ἀσκητικῆς διαγωγῆς τὴν σκληραγωγίαν καὶ τὸν κατὰ τῶν ἔχθρῶν πόλεμον, καὶ ἐκ νεότητος νὰ γίνῃς δυνατὸς πολεμιστῆς ἐναντίον τοῦ πονηροῦ διαβόλου· καὶ ὡς καθὼς ἕνας στρατιώτης ὁποῦ νὰ μάθῃ ἀπὸ μικρὸς τὰς τέχνας τοῦ πολέμου γίνεται φοβερὸς εἰς τοὺς ἔχθρους, ἐτὶ καὶ ἕνας μοναχός, ὅταν μάθῃ ἐκ νεότητος νὰ ἐργάζεται τὰς πράξεις τῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν γίνεται φοβερὸς εἰς τοὺς δαίμονας, καὶ κατάκαρπος μὲ τὰς πνευματικὰς ἀρετὰς ὡς τὸ δαυτικὸν ἐκεῖνο δένδρον, τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων. Πρέπει νὰ μιμῆσαι τὸν βίον, τὰς ἀρετὰς καὶ τοὺς ἀσκητικοὺς ἀρῶνας καὶ ἰδρῶ-

τας τῶν μακαρίων ἐκείνων πατέρων, νὰ ἔχης καὶ ἑα μόνον ἐπιμορον ἔργον, τὴν προσευχὴν καὶ λατρείαν ἡμέρας καὶ νυκτός, τὸν μυστικὸν ἀνω ἀμπελῶνα ἐργαζόμενος, διὰ τὸ ἔχης παρηρησίαν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς νὰ κάμῃ τὸ θέλημά σου· κατὰ τὸν προφητὰνακτα Δαβὶδ «θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει, καὶ τὰς δεήσεις αὐτῶν ἐπακούσεται». Μὲ ὑπομονὴν νὰ βαστῆς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ, τὸν χρηστὸν, καὶ τὸ ἐλαφρὸν αὐτοῦ φορτίον, καὶ νὰ ἀκολουθῆς ὀπίσω αὐτοῦ μὲ πολλὴν προθυμίαν, ὁποῦ νὰ ἀξιώθῃς νὰ ἀκούσης τὴν μακαρίαν καὶ θείαν αὐτοῦ φωνήν: Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες» κ.λπ.

Ἐν τούτοις ὁ Ἰγνάτιος διετέλει παρὰ τῷ γηραιῷ πρῶτῳ Τυρνόβου Ἰωσήφ, ἀνδρὶ ἐλλογιμῷ καὶ περὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἀγαθῷ, διήκουε δ' αὐτοῦ ἐρμηνεύοντος τὰς θείας Γραφάς, καὶ διδάσκοντος αὐτῷ κατ' ἴδιαν τὰ δόγματα τῆς θεοδότου ἡμῶν πίστεως. Τούτο ἡμῶς πολλὰχῶς ἔβλαψε τὸν Ἰγνάτιον διότι ἡ ἔνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Βουλγάρειος ἀντικαταστάσεως τοῦ περικλεοῦς Νεοφύτου Κουσοκαλυδίτου ἀποροίτησις καὶ τοῦ Ἰγνατίου ἀπὸ τῆς ἀμαζούσης τότε σχολῆς τοῦ Βατοπεδίου οὐ μόνον ἀπεστέρησεν αὐτὸν συστηματικῆς παιδείας καὶ ἐγκατέλειπεν αὐτὸν ἀσύστατον, ἀλλὰ καὶ συνήργησεν εἰς τὸ νὰ ἀπολέσῃ τὴν σπανίαν καὶ ὄλιαν ἐξαιρετικὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ ἀκροασθῇ τοῦ σοφωτάτου τῶν χρόνων ἐκείνων διδασκάλου τοῦ ἡμετέρου γένους, καὶ οὕτω κατ' ἀνάγκην ἡ μόρφωσις αὐτοῦ νὰ μὲνῃ ἀτελής. Κατὰ δὲ τὸ ἔαρ τοῦ ἐπιόντος ἔτους 1754 ἐξῆλθον εἰς περιοδεῖαν μετὰ τοῦ σεβαστοῦ γέροντος αὐτοῦ, καὶ ἐπισκέφθησαν τὰς ἱερὰς μονὰς τῶν βορείων Σποράδων καὶ τῆς Εὐβοίας, ἀκολουθῶν δὲ καὶ πᾶσας τὰς μονὰς καὶ σκήτας τοῦ Ἀθῶνος· ἐκτοτε δὲ χρονολογεῖται ἡ πρὸς τὰς περιηγήσεις τὰς τοῦ ἡμετέρου Ἰγνατίου, ὅστις ἐπανελθὼν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐχειροτονήθη τῇ 23 ἰουλίου 1754 ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τῆς Μεγίστης Λαύρας ἱεροδίακονος ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἀθῶνου Παρθενίου, καὶ δὲν ἔπαυε μελετῶν τοὺς ἐκκλησιαστικούς συγγραφεῖς καὶ εἰς τὴν Ἀθωνιάδα Ἀκαδημίαν συχνάζων. Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1755 ἐπισκέφθη τὰ Ἰωάννινα, ὧν ἤμαζον τότε αἱ σχολαί, καὶ προσεκολλήθη τῷ περισπουδᾶστῳ διευθυντῇ τοῦ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν ὀνομαστοῦ τότε Λυκείου τῷ Μπαλάνῳ Παπαῖ Ἰωάννου Ρίζῳ, καὶ τῷ διαπρεπεῖ αὐτοῦ υἱῷ Κοσμᾷ· ἐπὶ δεκαπέντε δὲ μῆνας φοιτῶν εἰς τὸ ἐν λόγῳ Λύκειον ἐγένετο ἐγκρατῆς τῶν μαθηματικῶν, ἄτινα ἰδίως ἀπετέλουν τὴν δόξαν τῶν ἐν Ἰωαννίνοις σχολῶν· καὶ οὗτος, τὸ γ' ἐπ' ἐμοί, εἶναι ὁ φυσικώτερος λόγος, δι' ὃν βλέπομεν τὸν Ἰγνάτιον προτιμήσαντα τὴν Μπαλάνειον σχολὴν τῆς Ἀθωνίτιδος Ἀκαδημίας, ἥτις ἐπὶ τοῦ νέου μάλιστα αὐτῆς διευθυντοῦ, τοῦ περιπύστου Βουλγάρειος, εἶχε φθάσει εἰς τὸ

ἕψιστον σημείον τῆς ἀναπτύξεως· πιθανόν ὅμως καὶ οἱ στενοκέφαλοι μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, οἵτινες μετὰ πενταετῆ ἔνδοξον καὶ καρποφορωτάτην λειτουργίαν ἐπήνεγκον τὴν τῆς σχολῆς διάλυσιν, καὶ ἰδίᾳ ὁ προϊστάμενος αὐτοῦ Ἰωσήφ, πρὸς οὓς αἱ νέαι φιλοσοφικαὶ θεωρίαι, ἄς ὁ Εὐγένιος ἐκ τῆς Ἑσπερίας μετεφύτευσε καὶ ἐκαλλιέργει μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας ἐν τῷ γονίμῳ ἀμπελῶνι τῆς Ἀκαδημίας, ἐφάνησαν αὐτοῖς ὡς ἀντιστρατευόμεναι εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἡμετέρας θρησκείας, ἴτως, λέγω, καὶ οὗτοι ἀπέτρεψαν τὸν Ἰγνάτιον ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τακτικῆς φοιτήσεως. (ἔπειτα συνέειχ).

Γ. Ι. ΛΑΜΠΟΥΣΙΑΔΗΣ

ΣΑΓΓΕΛΟΓΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐκ τε τῆς Σαββατιαίας τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Κριτικῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν Παρισίων ἐληροφρήθημεν ὅτι ὁ φιλόπονος ὁμογενὴς καθηγητῆς τῆς Γαλλικῆς ἐνταῦθα κ. Ἰωάννης Νικολαΐδης, ἀσχολούμενος περὶ τὴν συλλογὴν παραδόσεων δημοτικῶν ἐξέδωκεν ἐπ' ἐσχάτων ἐν Παρισίοις, δαπάνης Maisonneuve, τὰς Δημώδεις παραδόσεις τῆς Μικρασίας εἰς τομίδιον ἐκ 380 σελίδων εἰς 8ον. Πλὴν μύθων καὶ διηγήσεων, ἄς ἐκ φίλτρου πρὸς τὰ ζῶντα ταῦτα μνημεῖα τῶν ἡθῶν καὶ τοῦ παρελθόντος τῶν λαῶν καὶ μετὰ σπουδαίας ἐπιμονῆς συνέλεξεν ὁ κ. Νικολαΐδης ὧδε κακίσει, καὶ ἄς καὶ γάλλοι πολυμαθεῖς ἔκριναν ὡς παρεχούσας πᾶσι πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον, μετὰ τὴν ἐξάντησιν ἀλλοτρίων τῶν δημοτικῶν παραδόσεων τῆς Ἑσπερίας, τὸ μικρὸν βιβλίον ἀπεθησαύρισεν αἰνίγματα, γινωμικὰ, καὶ παροιμίας δημοῦδεις, ἀξίας τῆς προσοχῆς τῶν σοφῶν. Ὁ κ. Νικολαΐδης ἀνέλαβε περισπούδαστον ἔργον. Φρονούμεν δ' ὅτι τόσαι παραδόσεις καὶ μετὰ κόπου καὶ μετὰ ζήλου περισυλλεγόμενα ἤθελον τιμῆσαι πάντα συλλέκτην εἴπερ οὗτος προέτιμα εἰδὸς τι τούτων καὶ τοῦτο προέταττε τῆς ἡμετέρας ὕλης. Ἡ δημοτικὴ παράδοσις ἀπέσωσεν εἰς τὴν μνήμην τῶν εὐγνωμονούντων ἀνατολιτῶν, ἀλλ' ἀμυδρὰν μνήμην, ὀνόματα προγόνων ἐπιφανῶν, διακριθέντων ἐν μάχαις μυθολογικῶς πολλαῖς ζωγραφουμέναις, ἐν πολέμοις, καὶ γεγονόσι πολιτικοῖς, περὶ ὧν, ἀνεπαρκῶς λαλούσης τῆς ἱστορίας ἢ μὴ περιελθουσῶν εἰς ἡμᾶς εἰδήσεων, ἀναγκάζομεθα 'να προσδράμωμεν εἰς παραδόσεις, εἴτε ἐν-στίχως εἴτε πεζῶς ραψωδομένας. Ἡ συλλογὴ καὶ ἐκδόσις τοιούτων παραδόσεων, ἀποθήσεται χρήσιμος ὁδηγὸς εἰς πάντα λόγιον καὶ διδάσκαλον τῆς Ἀνατολῆς, ἐπ' αὐτοῦ δ' οὗτος, τυχοῦσης περιστάσεως ἐξῆς, θέλει σημειοὶ τὰς ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας παραλλαγὰς, οὕτω δ' ἐντὸς μικροῦ θέλομεν ἔχει συνηγμένην ὕλην πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ γένους χασμάτων. Οὐδαμῶς ἐννοοῦμεν ἐν τούτοις τὰς ἀφηγήσεις περὶ λογίων καὶ διδασκάλων ὀλίγω πρὸ ἡμῶν ἀκμασάντων ἐννοοῦμεν τὰς περὶ πολυθρηλήτων τινῶν ἀνδρῶν, ὧν ὀλίγα γινώσκουμεν ἔργα· ἐπὶ παραδείγματι: τῶν ἡρώων

τοῦ Πόντου. Τάττονται κατόπιν ἄλλαι παραδόσεις περὶ τῶν ἐπισήμων τῆς Ἀνατολῆς πόλεων, ὅσαι παρὰ τοῖς κατοικοῖς αὐτῆς ταύτης τῆς πόλεως, καὶ ὅσαι παρ' ἑτέροις μακρὰν αὐτῆς οἰκοῦσι διασώζονται. Οὔτε ἐννοοῦμεν 'να μὴ ποιώμεθα διὰ κρίσιν μύθων καὶ παραδόσεων· ἀλλὰ καὶ ἐν ἀμφοτέροις ὁ προσεκτικῶς ἐκείνους καὶ τούτους μελετῶν δύναται 'να συλλέξῃ πολλὰ κεφάλαια, ἐν οἷς 'να ἀνεύρῃ τίνα μὲν ἔσθον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἰδεῶν αἱ ξένοι, τίνα δ' ἐπ' ἐκείνων αἱ ἡμέτεροι. Καθὼς ἐν τῇ περιβολῇ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ ἐγένοντο δεκταὶ αἱ ἄλλοθεν ἐπισαχθεῖσαι συνήθειαι καὶ τὸ καθεστὼς οὕτως εἰπεῖν, ἀπαρραλλάκτως καὶ εἰς τὸν οἶκον βίον, ὑπεχώρησαν τὰ ἡμέτερα πρὸ τῶν ράγδην ἐπεισφρησάντων ξενικῶν. Εἰς αὐτὰς ἐτι τὰς φιλοσοφικὰς ἰδέας—διότι τὴν λέξιν ταύτην ἀντι τῆς κυρίας θανειζόμεθα—φοβερὰ τις ἐπῆλθε μετὰ γήγισις ὀθνείων, ἀποκηρυκτέων ἀρχῶν καὶ διδασκαλιῶν. Ἐπὶ παραδείγματι· πλείστοι παραδόσεις, πολλοὶ μῦθοι—ἐννοοῦμεν τὸν ἀρχαιότατον περὶ μύθων ὀρισμὸν—ἐπιβήλουσι πίστιν εἰς τὸ πεπρωμένον. Ἡ ἐπίδρασις ἀνατολικῶν δοξῶν ἐνταῦθα θεῖνεται προφανῆς, ἀλλὰ πόσαι ἄλλαι ἐν τῇ ἐφεύρῃ εἰσι προσδόκιμοι! Ὁ φίλος κ. Ἰω. Νικολαΐδης ἀνέλαβε, συνεργαζόμενος τῷ κ. Cauroy, κέλαιστον ἔργον, ὅπερ ἀπεδέξαντο μετ' ἐπαίνων οὐ μόνον ἡ Saturday Review καὶ ἡ Revue Critique, ἀλλὰ καὶ ὁ Temps τῶν Παρισίων καὶ ἡ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐκδομένη Tradition, περιοδικὸν ἀποθησαυρίζον τὰς ὧδε κακίσει σωζόμενας πλείστας δημοῦδεις παραδόσεις.—Ταῦτα λαμβάνομεν ἀφορμὴν ἐκ τῶν εὐμενῶν βιβλιογραφικῶν περὶ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ἰω. Νικολαΐδου 'να γράψωμεν· εὐχόμεθα ὅπως χορηγηθῇ ἐντεῦθεν ἢ ἄλλοθεν πᾶσα πρὸς τὸν φιλόπονον ὁμογενῆ ὑποστήριξις, ἵνα δυνηθῇ 'να ἀποτελέσῃ βιβλιοθήκην ὅλην τοιούτων δημοσιευμάτων, χορηγούντων ὕλην χρήσιμον διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν πόλεων αὐτῆς, ἕως τὸ φῶς ἔχομεν.—Τίς ἄλλως ἀρνείται ὅτι παρ' ἡμέραν ἀφανίζονται κατερχόμενα καὶ μετὰ γερόντων πολυιδμόνων εἰς τὸν τάφον πᾶσαι αἱ τοιαῦται ἐπιζήτητοι παραδόσεις; Μ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ

Ἄρ. πρωτ. 302.

Προσκαιεῖται ὁ Ζήσης Λάμπου, κάτοικος Παζάρ-τερ^β ἀγνώστου δὲ νῦν τυγχάνων διαμονῆς, ὅπως μετὰ παρέλευσι, τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως παραστῆ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστ. Δικαστηρίου τῆς μητροπόλεως Ἡρακλείας, ἐναγόμενος ἐπὶ διαζεύξει τῆς συζύγου αὐτοῦ Φωτεινῆς Ἀνδρίου· ἄλλως δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παρούσα δημοσιεύσεται διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Αἰθηρίας, Νεολόγου καὶ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν Ραιδεσφῷ, τῆ 4 μαΐου 1889.

Ὁ πρόεδρος + Ἡρακλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.